

MIDA

Jednom moćni bog Dionis odluta sa svojim bakanticama i satirima iz svoje domovine Trakije u Frigiju u Maloj Aziji. Ondje stade vrludati po vinorodnim visovima brda Tmola i po plodnim i rodnim dolinama rijeke Paktola, u pratnji vesele družine. Samo Silena, stare pijanice, ne bijaše s njima jer ga svladaše mlado vino i pozne godine pa je tako utonuo u san i za družinom zaostao. Usnula pijana starca nadoše frigijski seljaci, svezaše ga cvjetnim vijencima i dovedoše pred svoga kralja Midu. Kralj srdačno i sa štovanjem primi Dionisova prijatelja, druga svetog i moćnog boga, te ga stade gostiti veselim gozbama što potrajaše deset dana i deset noći. Jedanaesto jutro povede kralj svoga gosta na lidijska polja i ondje ga preda Dionisu. Obradovan što mu se vratio njegov stari prijatelj i što će opet biti u veseloj družini, Dionis nagovori kralja neka zatraži od njega bilo kakav dar. Tada će Mida:

— Ako smijem birati, moćni i slavni bože Dionise, onda učini neka se sve čega se dotaknem pretvori u sjajno, blistavo zlato. Bog požali što Mida nije poželio

kakvu uzvišeniju želju i pogodio bolje izabrati, ali mu ipak dade znak da će mu se želja ispuniti. Radujući se kobnom daru i ne znajući svoj udes, pohrli Mida kući pa već putem stade kušati da li se obećanje obistinjuje. I gle, zelenu granu otkine s hrasta, a zlatnu je ponese dalje. Tada brzo odigne kamen sa zemlje, a kamen se stvori sjajnim grumenom zlata. Kidao je zrelo žitno klasje s uzbibanih vlati, a u rukama žeo suho zlato. Krupno voće što je putem uzabrao sa stabla svijetlilo se poput zlatnih jabuka Hesperida. Sav radostan i ushićen trkom se dade u svoju palaču. Ali tek što se prstom dotakao dovratnika, već se stupovi stadoše sjajiti i svijetliti poput žive vatre. Štoviše, kad stade u vodi prati ruke, voda poteče zlatna kao suho zlato.

Ne znajući što bi od radosti i ushićenja, Mida zapovjedi slugama neka mu spreme obilno jelo i bogatu trpezu. Začas se pred njim našla bogata trpeza, krcata izvrsnim pečenjem i bijelim kruhom. I tako stade kralj objedovati. Posegne za kruhom — a dar se Demetrin pretvori u tvrdu kovinu; stavi komad mesa u usta — a sjajni mu lim zazveči među zubima; uzme pehar da srkne mirisava vina — a grlom mu sklizne tekuće zlato. Napokon shvati kralj kako je strašno dobro i strahoviti dar izmolio. Tako bogat, a ipak tako siromašan, stade proklinjati svoju ludost, jer nije mogao utažiti ni gladi ni žeđi. Užasna mu smrt bijaše neizbježna. U očaju, udari se pesnicom po čelu, a lice mu namah zasja i zaikri poput zlata. Tada u strahu i očaju podiže ruke k nebu i stade ovako moliti:

Oprosti mi, oče Dionise! Milost, milost, bože Dionise! Oprosti meni, slaboumnom griješniku! Smiluj mi se i oslobodi me ove sjajne bijede i blještavoga zla!

Milostivi bog usliša molbu nesretnoga rastrojenog čovjeka što se pokajao pred njim za svoju zlokobnu želju, skine s njega čaroliju te mu ovako zapovjedi:

Za potrebe šolske knjižnice OŠ Petra Kanavelića Korčula

— Pođi do rijeke Paktola i koračaj uz nju sve dok ne dođeš do njezina izvora u vrlo vitim gorama. Ondje gdje najobilnije izvire pjenušava voda iz stijene, zagnjuri glavu u hladni mlaz gorske vode i operi tijelo kako bi se oslobodio zlatnoga sjaja. Sa zlatom zajedno speri i svoj grijeh!

Mida se pokori božjoj zapovijedi i istoga trena napusti ga zlokobna čarolija. Ali zlatotvorna snaga prijede na rijeku u kojoj se umivao te otada u koritu svojih voda rijeka nosi veliku količinu dragocjene kovine i zlatnoga pijeska.

Od toga je vremena Mida zamrzio svako bogatstvo, napustio svoju veličanstvenu palaču i najradije bi vrludao po poljima i šumama štujući seoskog i poljskog boga Pana čija su omiljena boravišta bile sjenovite pećine u gorama. Ali pamet i srce kraljevo ostadoše ljudi kao i ranije, te mu naskoro pribaviše novi dar kojega se nikada nije riješio.

Na visovima brda Tmola običavao je Pan, bog jarčjih nogu, na svirali od trske svirati nimfama svoje vragoljaste pjesme. Jednom se smjelo odvažio i samoga boga Apolona izazvati na natjecanje u sviranju. Stari gorski bog Tmol, obavivši plavu kosu i sljepoočice vijencem od hrastova lišća, sjede na stijenu da kao sudac presudi ovo natjecanje. Naokolo posjedale ljupke nimfe te smrtni ljudi i žene, kako bi slušali zanosnu pjesmu, a među njima bijaše i kralj Mida.

Tada Pan započne svirati u siringu izmamljujući iz nje nestašne barbarske zvukove. Mida ga stade ushićeno slušati. Kada Pan dovrši pjesmu i svirku, nastupi Apolon: zlatni mu uvojci ovjenčani lovorovim vijencem, duga mu se grimizna odora vuče zemljom, u ljevici drži bjelokosnu liru, a iz lica mu i držanja odsijeva božanska uzvišenost. A kad je zasvirao, strunama je tako prebirao da su se nebeski zvuci izvijali iz njih ispunjavajući

slušatelje užitkom i strahopoštovanjem. I Tmol, stručni sudac, dosudi pobjedu Apolonu. Dok su svi drugi jednodušno odobrali presudu, Mida stade glasno kудiti suca, tvrdeći kako nagrada pripada Panu. Tada Apolon, nevidljiv, pristupi ludom kralju te ga pograbi za oba uha. Laganim trzajem povuče ih uvis, našto se Midi uši zašiljiše i obrastoše sivim dlakama. Bog ih s donje strane učini pokretljivima, jer nije mogao trpjeti da tako lude uši zadrže ljudski oblik. I tako dva duga magareća uha stadoše resiti glavu nesretnoga kralja, koji se užasno stidio svoga nagrđnog privjeska. Golemim turbanom nastojaše sakriti svoju sramotu i zatajiti je pred svijetom. Ali momku, što ga je obično šišao i brijao, nije to moglo ostati tajnom. Tek što ugleda novi ures na glavi svoga gospodara, stade gorjeti od želje da izbrblja i oda kome ovu tajnu. Nije se ipak usudio odati je kojem čovjeku. Kako bi olakšao dušu, pođe na obalu rijeke, iskopa ondje jamu u zemlji i u nju prošapta svoju neobičnu tajnu. Zatim opet brižljivo zatrpa jamu i olakšan pođe kući. Ali ne potraja dugo i na onom mjestu gdje je povjerena tajna izraste gusta šumica od trske u kojoj su stabljike tako čudnovato šuštale kada bi preko njih pirnuo povjetarac, da se pričinjalo kako šapuću vrlo tiho, ali ipak razumljivo, jedna drugoj:

“U kralja Mide magareće uši!”

Tako je neobična tajna izišla na vidjelo cijelome svijetu.